

גליון

משמיע ישועה

ציצים ופרחים
על פרשת השבוע וענינא דיומא
שנאמרו בשיעורי השבוע של
מורינו הגה"צ
אבד"ק ברכת מנחם שליט"א

פרשת ויצא

יו"ל ע"י שומעי לקחו
שנת תש"פ לפ"ק - גליון ו'

א. טובו אהליך יעקב.....ג

שתולים בבית ה' / מה שאלתך וינתן לך / לעשות כרצון
איש ואיש / לימוד תורה קודם התפילה / ילך אצל חכם

ב. מלאכי אלקים עולים ויורדים.....ז

כלול גפי שיתא / שתיקין באדישתא / משום כבודו של
"טארנאפאל"

ג. ושמרני בדרך הזה.....יב

לשמרך בכל דרכיך / כאשר ירד הגשם

ד. יעקב איש תם ולבן הארמי.....יד

אשרי תמימי דרך / פוליטי"ק ודיפלומטי"ק / פיו ולבו
שוין

להשיג הגליונות

בבארא פארק: בויליאמסבורג:

ביהמ"ד ברכת מנחם ביהמ"ד ברכת מנחם
4424 16th Ave. 491 Flushing Ave.

ביהמ"ד אברכים בירושלים:

ברכת מנחם ביהמ"ד ברכת מנחם
1600 55th St. רח' זית רענן 1

להערות והארות ולקבל הגליון בדוא"ל
mashmiayeshuah@gmail.com

א. טובו אהליך יעקב

שתולים בבית ה'

ידוע הסברו של החפץ חיים (בס' שמירת הלשון שער התורה פ"ט), שהקשה הא יעקב כשהלך מביתו לחרן בן ס"ג שנה היה, ובן ע"ז היה כשבא לבית לבן, וי"ד שנה למד אצל שם ועבר, וקשה וכי זהו העת לתלמוד תורה? והלא בן ס"ג שנה היה, ולא היה לו עדיין שום זרע, וי"ב שבטים צריך להעמיד, ויעקב ידע זאת כמו שפרש"י (כ"ט, כ"א), ולמה לא הלך לבית לבן תיכף?

רק י"ל שידע שלבן לא יתן לו את בתו רק בשכר עבודה, שהוא היה עני באותו זמן, שלקח ממנו אליפז כל אשר לו, וחשב שאם יהיה זמן רב אצל לבן, שביתו מלא טומאה, לא יהיה בכוחו לעמוד נגד טומאה רבה כזו בלי זכות קדושת התורה, לכן הקדים עצמו ולמד בהתמדה יום ולילה, כדי שהתורה תגן עליו, וטומאת בית לבן לא תזיק לו, עד כאן דבריו.

ויש לומר עוד.

יעקב אבינו פחד להיות בבית לבן, כי הרי לבן ביקש לעקור את הכל, והיה צריך שמירה יתירה ממנו, כדי שישאר שלם בגופו ושלם בממונו ושלם בתורתו, ולכן התפלל לה' אלקיו, ויפגע במקום, שיהיה עמו וישמרנו בדרך שהוא הולך ושישוב בשלום לבית אביו.

ולכן גם הלך מקודם ללמוד בבית שם ועבר, כי בזכות התורה ממלא ה' כל משאלות לבו של האדם, וכמו שיתבאר.

מה שאלתך וינתן לך

הגאון ר' יעקב קמיניצקי זצ"ל ראש ישיבת תורה ודעת, שימש מלפנים

משמיע ישועה

כרב בטאראנטא, וכשהגיע לשם לכהן כרב היה זה סמוך לפורים שנת תרח"ץ.

במהלך אחת מפגישותיו עם חשובי בעלי הבתים שבקהילה, השמיע אחד הנוכחים אמרה חסידית על מגילת אסתר, המסבירה למה בכל מפגש בין יהודים הבקבוק יין שרף הינו בבחינת חובה?
הוא מוטיב והוא מפרק:

כי כל בקשה המופנית להקב"ה מפי כלל ישראל בלוויית כוס "לחיים", מיד נענית, שהרי כתוב במגילה ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה בקשתך אסתר המלכה ותעש (אסתר ה' ו'), וכידוע מהמדרש (אסתר רבה ג'), שכל מקום שכתוב במגילה המלך הכוונה למלך העולם, מלך מלכי המלכים, וכשכתוב אסתר הכוונה לכנסת ישראל כלה קרואה בנעימה.

הגיב ר' יעקב ואמר: אם המלך הוא אחשוורוש, והמלכה היא אסתר, אזי משתה הוא כפשוטו – יין, אבל אם המלך הוא הקב"ה, ואסתר המלכה היא כלל ישראל, אזי משתה היין הוא לימוד התורה, שנמשלה ליין.

ואדרבה הכי דרשינן לקראי, ובכל עת שכלל ישראל עוסקים בתורה, הקב"ה ממלא בקשותיהם, מה בקשתך ותעש.

וכן אמר הגאון ר' חיים מוואלאזין זצ"ל שבשעת לימוד התורה ובזכותה, הקב"ה מקבל את תפילותיהם של ישראל, וכן הוא אומר מסיר אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה (משלי כ"ח, ט'), ומכלל לאו אתה שומע הן, שאם משים אזנו לשמוע תורה, גם תפילתו עולה לרצון לפני אדון כל.

לעשות כרצון איש ואיש

ובאמת מצאתי כדבריו גם מגדולי החסידות, והוא נדרש מפסוק אחר במגילה מפי הרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב זי"ע, וכה דרש:

והשתיה כדת אין אונס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש (אסתר א', ח').

משמיע ישועה

השתיה מרמז על התורה הנקראת "אבן שתיה", כלומר אם האדם לומד תורה כדת, ברצונו ללא אונס, שזה נקרא כדת וכדין, כי כך צריך ללמוד, אזי יסד המלך "לעשות כרצון איש ואיש" - הקב"ה יעשה את רצונו בכל מה שידרוש ויבקש ממנו.

לימוד תורה קודם התפילה

ולכן נכון וכן נהגו רבים וכן שלימים ללמוד בכל יום קודם התפילה.

ועיין במטה משה (חלק א' סימן ס"ג ד"ה בכן) שכתב, וזה לשונו:

ואם אפשר לו ללמוד בתורה קודם התפילה, טוב לו יותר, שאז תפילתו ומחשבתו מקובל יותר, כמו שהביא הקיצור ראשית חכמה על פסוק השיבנו לתורתך, ואחר כך וקרבנו לעבודתך, והתפילה במקום עבודה.

וביערות דבש (ח"א דרוש י') כתב:

אשרי איש קובע עתו לתורה לשמה קודם התפילה, ואח"כ יתפלל ברעותא דלבא, ואז בלי ספק יפתחו לו שערי שמים.

ולפי הנ"ל יש לנו עוד טעם חשוב וחביב ללימוד קודם התפילה, דעל ידי לימוד התורה יתעורר עת רצון למעלה, שהקב"ה יקבל את תפילתו ברחמים וברצון, ויושע בכל טוב סלה.

ילך אצל חכם

ואחרי הודיע לנו אלקים כל זאת, יש לנו הבנה חדשה בגמרא בבא בתרא (דף קט"ז ע"א), דדרש רב פנחס בר חמא מי שיש לו צער או חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים.

שהחכם על ידי לימודו ובכח תורתו פועל בשמי מעל שהקב"ה ימלא משאלותיו, ולכן יכול לבקש רחמים עליו ועל ביתו ועל אחיו ועל כל בית ישראל.

וכן מצינו בגדולי עולם שפעלו ישועות ורפואות בזכות התורה.

משמיע ישועה

והא לך מה שמסופר בספר רוח חיים להגאון ר' חיים מ'זואלאזין זצ"ל, (בפרק א') וזה לשונו:

וסופר מאדונינו דוד הגאון בעל הט"ז, שאשה אחת צעקה אליו, אהה אדוני, והנה בני נחלש למות, ויאמר לה התחת אלקים אני, ותאמר האשה, אל התורה שבאדוני אני צועקת, כי קב"ה ואורייתא חד הוי.

ויאמר לה: הלא זאת אעשה לך, הדברי תורה שאני עוסק כעת עם תלמידי אני נותן במתנה להילד, אולי בזכותו יחיה "כי בדבר הזה תאריכו ימים" כתיב (דברים ל"ב, מ"ז), ובאותה שעה חלצתו חמה, הרי שבכל עסק מהתורה בכח דבקותו יש לו זכות להחיות מתים.

ומזה רואין את הענין המובא לעיל, שעל ידי לימוד התורה יסד המלך לעשות כרצון איש ואיש, ואף אם נגזר עליו מיתה, אז בכח התורה להפוך הקללה לברכה, ועוד יותר מזה כתב ברוח חיים הנ"ל, שאף לאחר מיתה יכולין להחיות המתים ע"י התורה.

ניצוץ מלבן הארמי

הרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק זי"ע אמר בשם המגיד מקאזניץ זי"ע: יש רק פרשה אחת בתורה המדברת בענין חתן וחמיו, והוא פרשת ויצא המתאר בארוכה מתהלוכות יעקב אבינו עם חותנו לבן. ואמר המגיד מקאזניץ זי"ע: יעדע שווער האט א ניצוץ פון לבן, אבער נישט יעדע איידעם האט א ניצוץ פון יעקב אבינו. [בכל חותן יש ניצוץ של לבן אבל לא בכל חתן יש ניצוץ של יעקב]. בדרך זה הוסיפו חסידים בענין "רבי וגבאי" ואמרו: יעדע גבאי האט א ניצוץ פון גיחזי, אבער נישט יעדע רבי האט א ניצוץ פון אלישע.

ב. מלאכי אלקים עולים ויורדים

כלול גפי שיתא

סיפר הגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל:

מתמיד מופלג היה בעיר העתיקה בתקופת מרן המהרי"ל דיסקין זיע"א, הסתגר בבית הכנסת "חורבת ר' יהודה החסיד", פרש מכל עניני העולם והמית עצמו יומם ולילה בעמלה של תורה, שרוי היה תמיד בתענית דיבור, וגם בדברי תורה לא שוחח עם אף אחד, עשרות שנים לא מש ממקומו הקבוע ליד התנור בפאתי בית הכנסת.

המתמיד חי בבדידות, בתוך עולם משלו, מעולם לא למד בחברותא, העולם החזיקוהו כצדיק נסתר, והיו סקרנים מאוד לראות את חידושי תורתו שהיה מטמין בארגז עץ סגור בשני מנעולים.

לאחר הסתלקותו מצאו מעטפה על הארגז ובה צוואה לקבור את הארגז יחד עימו, מרן המהרי"ל דיסקין פסק בבחינת "עת לעשות לה'" שיביאו לפניו לדוגמא שני דפים מתוך הארגז ואז יחליט מה לעשות עם שאר הכתבים.

מה רבה היתה התדהמה כשקרא את הדף הראשון, הנושא היה בענין חלום יעקב, וכה כתב:

"ואם תאמר למה היו המלאכים צריכים סולם כדי לעלות לשמים, הלוא מפורש במעשה מרכבה שיש למלאכים שש כנפים, ובשתים יעופף?"

ויש לומר על פי דברי האקדמות: חדתין נבוט לצפרין, הקב"ה בורא מלאכים חדשים בכל בוקר, והמלאכים האלו היו מאותם שנבראו בו ביום, ועדיין לא צמחו כנפיהם."

משמיע ישועה

ר' יהושע לייב לא האמין למראה עיניו, וציוה שכן יקיימו את צוואתו, ויטמינו את הארגז בקברו.

הסיפור המחיש את דבריהם הקדושים של חז"ל (ברכות ס"ג): **"חרב על הבדים ונאלו"..... מי שלומד בד בבד..... ולא עוד אלא שמטפשים.....**

בשתים יכסה פניו

קושייתו של החסר דעה ותירוצו מעוררים גיחוך. אמנם מצינו אחרים שהקשו את אותה קושיא, בתירוץ שמרבה חכמה ודעת.

בספר אגן הסהר (חלק ב' אות א') מובא: שאחד שאל פעם את הגאון ר' **אברהם גניחובסקי** זצ"ל, את הקושיא הנזכרת, מדוע הוצרכו המלאכים לסולם כדי לעלות ולרדת, הרי יש להם כנפיים, אם כן היה להם לעוף בכנפיהם מלמטה למעלה בלא סולם.

והשיב בלקח עצום ורב:

הקב"ה רצה לגלות ליעקב אבינו ולעם ישראל לימוד מוסר מאוד חשוב בדבר זה, והוא שהתלמיד חכם שהוא גם בבחינת מלאך, ובכוחו לעופף עם כנפיו בכל ים התלמוד הגדול, בכל זאת צריך לדעת שלא תמיד צריך להראות את כנפיו לאחרים, ומתי שאפשר עליו להחביא את הכנפים ולא להראותם לאחרים.

והביא שם משם הגדולים ששמע מרב אחד זקן, כי בימי המהרש"ל תחת בית מדרשו, היה חנות לאיש אחד שהיה מוכר ירקות ושם היה ישן בחנות, וקורין לו ר' **אברהם מוכר ירקות**, והיה צנוע ודבר אין לו עם אדם.

לילה אחד קם המהרש"ל ושמע שר' אברהם לומד סוגיא עמוקה מאד ומפרשה פירוש רחב, והמהרש"ל ישב והקשיב ונתן דעתו לכל דבריו, וראה כי גדול כוחו של ר' אברהם זה בתורה. למחרת שלח המהרש"ל אחריו, לשאול שאלה עמוקה בש"ס, והשיב אותו איש כי עם הארץ הוא ולא ידע מאי קאמרי רבנן, וע"י הפצרות וגזרות פתח פיו והאירו דבריו בחכמה ובקיאות הפלא ופלא, אך התחנן לו שיהיה בסוד,

משמיע ישועה

ולא יודיע הדבר, והמהרש"ל היה בא אליו מפעם לפעם ומתפלפל עמו בדברי תורה והיה מוצא קורת רוח מרובה מאותו גברא רבה.

וכשנתבקש בישיבה של מעלה צוה המהרש"ל לקהל שיקחו תחתיו לרב את ר' אברהם מוכר ירקות כי אין כמוהו, ואח"כ בהפצרות ותנאים רבים נתקיימה צואתו.

ומסיים החיד"א: מי שיש לב יקח מוסר השכל עד כמה הוא גדר תורה לשמה, ואת צנועים חכמה, והתורה מכרזת עליו ירום ונשא וגבה, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

ובזה היו גדולי ישראל מצטיינים שגם בעת שנתפרסמו לתהלה התנהגו בצניעות וענווה והסתירו מעלתם, לעומת איסתירא בלגינא קיש קיש קריא.

שתיקין באדישתא

על הגאון המפורסם ר' איצלה בלאזר זצ"ל בעל "פרי יצחק" ששמו הלך בכל העולם כגאון מופלג מסופר, שפעם נקראו כמה רבנים ל"אסיפת רבנים" כדי להשיב על שאלות שונות בקשר לענין ציבורי שעמד על הפרק.

באסיפה באו לידי שיחה בדברי תורה, וכל הרבנים לקחו בה חלק וכל אחד חיוה את דעתו, פרט לר' איצלה בלאזר זצ"ל שלא פתח את פיו כל הזמן, הסבא מסלבודקה הצטער מאד על זה, כי אם יתקבל הרושם שר' איצלה אינו מגדולי התורה לא יהיה לו את ההשפעה הדרושה בענין. כשעזבו את האסיפה שאל אותו הסבא לסיבת שתיקתו.

ר' איצלה תמה מאד ואמר: "וכי חתן אנוכי שעלי להראות את חכמתו".

שוב היה מעשה שר' איצלה היה מוסב בחבורת רבנים ואדירי תורה, וביניהם גם הגאון בעל בית הלוי זצ"ל, שישבו ועסקו בדברי תורה, וכל אחד ואחד מהם התאמץ להראות את כחו כחריף ובקי, ורק ר' איצלה לא התערב בויכוח אלא ישב כל הזמן ושתק.

משמיע ישועה

הדבר הפליא אותם, ואחרי שנפרדו מעליו ניסו רבנים אחדים לבטלו, באמרם שאין כחו יפה בתלמוד, ושבפרסומו הרב כגדול בתורה יש משום הגזמה.

אבל מה נשתומם הבית הלוי במצאו אחר כך שהענין שעליו התווכחו והתפלפלו מובא בעומק ומוסבר יפה בספרו של ר' איצלה "פרי יצחק", הוא נוכח שמעריצי ר' איצלה לא הגזימו על גדולת ר' איצלה ושתיקתו היא פרי ענוותנותו.

מענין הוא מכתבו של הגאון ר' חיים יעקב נפתלי זילברברג זצ"ל המו"צ בווארשה שכתב להגאון רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי"ע בירושלים בשנת תרס"א, ובו הפליג בשבחו של ר' איצלה, ואמר עליו: הרב הזה הוא איש קדוש וגאון מובהק והוא מסתיר מאד את כל כשרונותיו "ונפלאה היא ה ת ח כ מ ו ת ו בענין הצנע לכת", אבל לתועלת הרבים לדעת את ערכו הרם ותכונתו.

משום כבודו של "טארנאפאל"

כן מסופר על הגאון ר' יוסף באב"ד זצ"ל בעל המנחת חינוך, שמעולם לא התפאר בתורתו, וגם לא הראה לאחרים גדולתו בתורה.

פעם ביקר אצלו הגאון ר' יעקב ווידענפלד אב"ד הרימלוב, ושטח לפניו את חידושי תורתו ברוב חריפות ובקיאות, אבל המנחת חינוך הסתכל עליו כל הזמן ושקט.

כשעזב הגאון מהרימלוב את ביתו, פנה אליו אחד הנוכחים ואמר: למה רבינו שתק? הלא האורח יאמר כי רבה של טארנאפול אינו יודע לתלמוד, ודבר זה יגרום לחילול שמה הטוב של קהילת טארנאפול.

השיב לו הגאון: אם כן החזירהו מיד, מכיון ששמה הטוב של קהילת טארנאפול יקרה לי מאוד, רץ האיש והחזיר את ר' יעקב, ואז הראה את כוחו בתורה והוויכוח ביניהם נמשך כל הלילה.

והנה ה' נצב עליו

פעם שאל האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת זי"ע את בנו הצעיר בעל פני מנחם זי"ע:

הרי יעקב אבינו חלם על סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו, מדוע לא עלה גם הוא על הסולם?

השיב לו הבן: "הרי זה היה רק חלום"

אבל האבא ממשיך להקשות: אכן זה היה חלום, אבל מדוע לא חלם שהוא גם עלה בסולם?

השיב הפני מנחם: לשם מה הוא צריך לעלות בסולם? הרי התורה אומרת: "והנה ה' נצב עליו", הקב"ה נצב לידו, ומדוע עליו לטפס למעלה? הרי כל תכלית החיים וכל העמל שאדם עמל בעבודת השי"ת, הוא להגיע למדרגה שהשי"ת יהיה "נצב עליו", ומה לו צורך ביותר מכך.

ג.

ושמרני בדרך הזה

לשמרך בכל דרכיך

מובא בכמה ספרים קדמונים רמז נאה בפרשתן, על הפסוק ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, וידוע הכלל שכל מקום שצריך למ"ד בתחילתה הטיל ה' בסופה, ומ"מ טעמא בעי שינוי זה למה.

ובמדרש תנחומא כאן (סי' ג') הביא הפסוק (תהלים צ"א, י"א) כ"י מלאכיו יצוה לך, ומסיים שם, כדי לשומרו מן המזיקין. ואמרו דורשי רשומות כי סופי תיבות של פסוק זה, הם יוה"ך שם השמירה ליוצא לדרך.

ורמזו חז"ל ביתירות האותיות ויל"ך חרנה, שהיה צריך להיות ויצא יעקב מבאר שבע לחר"ן, א"כ נמצא ג' אותיות וי"ך מן וילך וה' מן חרנה יתירים, והרי הם ז' אותיות יוה"ך, ששלחו אתו מן השמים מלאכים הממונים על השמירה, וזה שהביאו פסוק כ"י מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

במהרי"ד מבעלזא פ' חיי שרה הביא מהרה"ק החוזה מלובלין ז"ע, שפעם כיבדו אותו בסנדקאות בעש"ק, והמקום היה רחוק מביתו, ונסע עם תלמידיו אל הברית מילה, כשחזרו משם היה כבר סמוך מאוד לשב"ק והסוסים נכנסו לבוץ ולא יכלו לצאת, חששו התלמידים שלא יבואו לחילול שב"ק, אמר אחד מהתלמידים לחוזה שיאמר את השם של קפיצת הדרך.

אמר החוזה "י"א ו'וער כ'ען היינט" [כ'ן ו'מי י'כול ה'יום]

כשאמר מילים אלה מיד יצאו הסוסים מהבוץ ונסעו הביתה בקפיצת הדרך, והענין כי במילים אלה שאמר החוזה, רמז בר"ת השם של שמירת הדרך יוה"ך, ולכן היתה להם קפיצת הדרך.

משמיע ישועה

כאשר ירד הגשם

כתוב בישע"י (נ"ה, י') **כ'אשר ירד ה'גשם ו'השלג**, והם גם ראשי תיבות השם יוה"ך שמסוגל לשמירה בדרכים.

ופירש הרה"ק **האמרי נועם** זי"ע דלכן אין מקבלין תפילת עוברי דרכים שייפסק הגשם בשעה שהעולם צריכין לו, כי ממה נפשך כיון שאתה מעורר כח זה השם של שמירה בדרך, אם כן ממילא יתעורר כח הגשם והשלג.

יש אמרה ידוע דאמרי אינשי **"ווען חסידים פאר'ן רעגנט"** [כשהחסידים נוסעים יורד גשם].

ויפה שיחתן של צדיקים המובא בספר נועם שיח להרב מסאלקא זצ"ל, שפעם איקלע יחד עם הרה"ק **מסאטמאר** זי"ע בסעודת פדיון הבן, והשיחה נסובה אודות מה שהעולם אומרין כשהחסידים נוסעים אז יורד גשם.

והטעם לזה הוא, משום דהשם של יוה"ך השומר על הדרכים יוצא מר"ת כאשר ירד הגשם והשלג, והגיב הרה"ק מסאטמאר זי"ע דלאו מילתא היא, דקרא אחרינא כתיב (דניאל י"ב ג'), **ו'המשכילים י'זהרו כ'זוהר ה'רקיע**, שגם ראשי תיבותיו הוא השם הזה, ויוכל גם להיות יום בהיר וזך ללא גשם, ע"ש.

ואמר בעל נועם שיח, שאפשר שמאמר העולם הוא להיפוך, שבעת שיורד הגשם אזי אפשר לחסידים ללכת בדרך, כי בלי זה אין להם לילך בחוצות, שלא יכשלו בפריצות וכדומה, והסכים עמו הרבי מסאטמאר זי"ע.

שוב ראיתי קצת באופן אחר, דמיתאמרא משמיה דהרב מסעקלהיד בעל אמרי יהודה הי"ד על האמרי אינשי **"ווען חסידים פאר'ן גשמי'ט"**.

ואמר שהכוונה שמתי שחסידים נוסעים, והם נמצאים בטלטולי דרכים, עיי"ז נעשים מגושמים, שבבית הרי יש לו סדר הקבוע לתורה ולמעש"ט, ומנין לתפילה, ומים לנטילת ידים וכדומה, משא"כ כשנוסע אין לו הסדר הזה ומוכרח לשנות, ונעשה מגושם.

ד. יעקב איש תם ולבן הארמי

אשרי תמימי דרך

אמר הרה"ק בעל פני מנחם מגור זי"ע, כי לבן דיבר כמו פוליטיקאי, שאומרים דבר אחד ומכוונים לדבר אחר, ואין מדברים בלשון המובן לכל, רק לעולם מדברים בלישני דמשתמע לתרין אנפין, כדי שבעבור זמן יוכלו לטעון ולומר שבאומרם כך כיוונו לומר כן.

וזהו הכוונה בדבריו, "לא יעשה כן במקומינו", אצלנו לא נוהגים לומר "כן" רק תמיד עונים בדרך עקלקלות.

ההיפך מיעקב איש תם, איש האמת, שפיו ולבו שוין לדבר אחד, הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו (תהלים ט"ו, ב'), לא רק בפיו אלא גם בלבבו, תתן אמת ליעקב, ודבריו חיים וקיימים וחותמו אמת.

וזאת אשר חינוך יעקב את בניו, שבטי י-ה, וכמו שהעיד הכתוב כי בשנאתם את יוסף אחיהם, "ולא יכלו דברו לשלום" (בראשית ל"ז, ד'. וברש"י שם), והתורה מעידה עליהם לשבת, שלא היו אחד בפה ואחד בלב, וכדרכו של לבן והפוליטיקאים שמשימים פנים לשלום ובקרבים ישימו אורבם.

וכן ביוסף הצדיק, שכל מה שלמד יעקב מסר ליוסף, ואמר: כי פי המדבר אליכם, ודרשו חז"ל (מגילה ט"ז:): **כפי כן לבי**.

יוסף היה שטנו של עשיו, שהיה גם כן פוליטיקאי מדופלם, איש יודע ציד, כי ציד בפיו, שהיה צד ומרמה בדברים, העמיד פני תם, ושאל: היאך מעשרין את המלח ואת התבן, בו בזמן שנגח כמו מועד, והרג ורצח ונאף ועבר על כל עבירות שבתורה.

אשרי תמימי דרך, זהו מעלתם של בני ישראל כשהם תמימים, הישרים והתמימים שמסרו נפשם על קדושת השם, "איש תם וישר" היה התואר הכי נכבד בימים עברו, תמימה אשר אין בה מום,

פוליטי"ק ודיפלומטי"ק

בהקדמה לספר "קול בריסק" מובא מהגאון רבי אהרן סולובייציק זצ"ל שהיה מספר על ההתייחסות של הגאון רבי יעקב עמדין זצ"ל לפוליטיקה:

רבי יעקב עמדין פעם רצה ללמוד את השפה הגרמנית.

למטרה זו הוא לקח תרגום גרמני של כל התנ"ך וקרא את כל התנ"ך מההתחלה עד הסוף בתרגום גרמנית, מכיון שהוא ידע תנ"ך מאד טוב אז על ידי קריאת התרגום הגרמני של התנ"ך כולו הוא הצליח לקלוט את השפה הגרמנית.

אחרי זה רבי יעקב עמדין אמר שהוא יקח עיתון גרמני וישתדל לקרוא את העיתון, אבל בקריאת העיתון הוא נתקל במילה אחת שלא הכירה מתוך התרגום של התנ"ך, המילה הזו היתה המילה **פוליטיק** (עיון במסכת תרומות פרק שני משנה ה' ואכמ"ל).

הר"ר יעקב עמדין לקח מילון גרמני לבדוק את פירוש המילה פוליטיק, ובמילון היה כתוב שהמובן הוא **דיפלומטיק**.

אבל הר"ר יעקב עמדין גם לא ידע את הפירוש של דפלומטיק, מפני שגם מילה זו לא הופיעה בתרגום של התנ"ך, הוא בדק גם את המילה הזו במילון, ושמה היה כתוב שהמובן של דיפלומטיק הוא פוליטיק, ולא ידע הר"ר יעקב עמדין מה לעשות.

בסוף הוא החליט שהוא יקרא את העיתון הרבה והוא ישתדל להבין מתוך הקשר הדברים בהרבה מקומות בעיתון מהו המובן של פוליטיק ודיפלומטיק.

לבסוף הר"ר יעקב עמדין אמר שמתוך הקשר הדברים בעיתון בהרבה מקומות, הוא הגיע למסקנה שהמובן של פוליטיק ודיפלומטיק הוא **"אחד בפה ואחד בלב"**

והא לך לשונו החריף של בעל עוללות אפרים: (חלק ב' מאמור רל"ט).

הנה זה היום בדורות הללו לבי דואג וכואב בקרבי יום ולילה לא יחשה, על אשר אני רואה מדה זו פרוצה במילואה בחומת בית ישראל.

כל מי שידוע בטיב תחבולה זו לדבר אחד בפה ואחד בלב ולכסות בפיו מה שבלבו, קדוש יאמר לו, יאמרו כמה גברא חכים הוא, הנמצא כזה איש אשר רוח אלהין קדישין בו.

וכל מי שהוא תם ואינו חריף לרמות כיעקב איש תם, הכל מחרקין ממנו, וחושבין אותו לסכל ובער ואינו ראוי לצרפו לכל דבר שבקדושה, כי איש תם הוא.

הנה עיניך הרואות שאנו מרחקין מה שקירב הקב"ה, ומקרבין בזרוע מה שריחק ה', עד כאן.

ופירוש נאה וחביב ראיתי בסדר אוצר התפילות בשם ר"י קמחי, על מה שאומרים בוידוי "דברנו דופי".

ופירש שמתוודים על מה שדיברנו אחד בפה ואחד בלב, אם כן הוי הפה כפול, שבלב אנו חושבין דבר אחר ממה שאומרים בפה.

וזה "דו פי" פה כפול, כי דו הוא שנים, כדמצינו (כתובות ע"ה). טב למיתב טן דו. דהיינו ב' פיות, ואנו מכים על חטא על מה שדיברנו דופי, שדיברנו עם ב' פיות.

אחיו אני ברמאות

תלמידיו של הגאון ר' חיים מ'זואלאזין זצ"ל זכו לקבל ממנו הדרכה ועצות לחיים בטרם עזבו את הישיבה.

מספרים על תלמיד שביטו היה על הגבול בין רוסיא לגרמניא, ויעץ לו רבו ר' חיים שאם הוא גר על הגבול, כדאי שידע היאך להתנהל בתבונה ולהתפרנס בחכמה ממסחר, והגר"ח פירש לו ברמיזה איך לעשות המסחר בפועל, ומתוך הדברים הבין התלמיד כך:

שנה אחת עליו לרכוש ולייבא לרוסיא נעליים ימניות בלבד, ולשלם מס נמוך כראוי לסחורה שאינה מושלמת, לאחר זמן מה ייבא רק נעליים שמאליות, ושוב יחויב רק במס חלקי בלבד, וכך יהיה בידו סחורה טובה ומושלמת במחיר מוזל וירווח הרבה יותר.

הגראי"ל שטיינמן זצ"ל כשסיפר זאת, לא הרשה תחילה להדפיס את הדברים, שלא יאמרו שהתיר לגנוב, אולם במחשבה שניה הבהיר, שבעצם הכל היה רשמי וחוקי, ר' חיים התכוין להדריכו כי בחיים יש להתנהג בחכמה, והכל על פי חוק.

מזלא טבא וגדיא יאה

ברכות מאלופות נשגר בזה
לכבוד מורינו הנעלה והמפואר, זית רענן יפה פרי תואר,
המפורסם לשבח ולתהלה, מרכיץ תורה בקרב עם סגולה,
דולה ומשקה לבני החבורה, ונהנין ממנו עצה ותושיה,
ה"ה

מורינו הרה"ג ר' יצחק אייזיק אונגר שליט"א

לרגל שמחת נישואי בתו למז"ט ובשעטו"מ

עב"ג

החתן המופלג בתוי"ש דוד הולס ני"ו

בן הרב אהרן הולס שליט"א

מגי"ש בק"ק באיאן לונדון יצ"ו

יעזור השי"ת שזכות הפצת התורה יעמוד לו, שיזכה לבנות בנין
עדי עד ודורות ישרים מבורכים, ויזכה לרוות נחת לרוב מכל
יוצ"ח, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנים
טובים, אמן.

כעתירת מתפללי ולומדי ביהמ"ד

ברכת מנחם בירושלים עיה"ק